

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2006-2007

23 JUNI 2008

Wetsontwerp houdende instemming met het Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	2
Wetsontwerp	8
Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie	9
Voorontwerp van wet	14
Advies van de Raad van State	15

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2006-2007

23 JUIN 2008

Projet de loi portant assentiment au Protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption, fait à Strasbourg le 15 mai 2003

SOMMAIRE

	Pages
Exposé des motifs	2
Projet de loi	8
Protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption	9
Avant-projet de loi	14
Avis du Conseil d'État	15

MEMORIE VAN TOELICHTING

De regering heeft de eer u het Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de Strafrechtelijke Bestrijding van Corruptie van de Raad van Europa, aangenomen te Straatsburg op 15 mei 2003, ter instemming voor te leggen.

1. Inleiding

Het Protocol bij het Verdrag inzake de Strafrechtelijke Bestrijding van Corruptie van de Raad van Europa breidt het toepassingsgebied van het Verdrag uit tot de arbiters in handelszaken, burgerlijke en andere zaken, alsmede tot de juryleden, door de bepalingen van het Verdrag die beogen de gerechten tegen corruptie te beschermen, aan te vullen. Het Aanvullend Protocol betreft de bestaafing van de actieve en passieve omkoping van arbiters en juryleden.

Het Protocol werd op 15 mei 2003 aangenomen te Straatsburg in de zetel van de Raad van Europa. Het is in werking getreden op 1 februari 2005. België heeft het ondertekend op 7 maart 2005.

Ter herinnering, het Verdrag inzake de Strafrechtelijke Bestrijding van Corruptie van de Raad van Europa werd op 23 maart 2004 door België bekrachtigd. Het federale parlement heeft de wet houdende instemming met het Verdrag goedgekeurd op 19 februari 2004 (*Belgisch Staatsblad* van 10 mei 2004, blz. 37435).

Het Aanvullend Protocol ressorteert enkel onder de bevoegdheid van de federale Staat.

2. Commentaar van de artikelen

Krachts het Protocol moeten de Staten actieve omkoping van nationale arbiters (artikel 2), passieve omkoping van nationale arbiters (artikel 3), actieve en passieve omkoping van buitenlandse arbiters (artikel 4), actieve en passieve omkoping van nationale juryleden (artikel 5), alsmede actieve en passieve omkoping van buitenlandse juryleden (artikel 6) strafbaar stellen.

Artikel 1

In dit artikel is de betekenis nader bepaald die moet worden gegeven aan sommige in het Protocol gebruikte sleutelwoorden, zoals «arbiter», «arbitrageovereenkomst» en «jurylid».

EXPOSÉ DES MOTIFS

Le gouvernement a l'honneur de soumettre à votre assentiment le Protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption du Conseil de l'Europe, adopté à Strasbourg le 15 mai 2003.

1. Introduction

Le Protocole à la Convention pénale sur la corruption du Conseil de l'Europe étend le champ d'application de la Convention aux arbitres en matière commerciale, civile et autres, ainsi qu'aux jurés, complétant ainsi les dispositions de la convention visant à protéger les juridictions contre la corruption. Le Protocole additionnel vise à assurer la répression de la corruption active et passive des arbitres et jurés.

Le Protocole a été adopté le 15 mai 2003 à Strasbourg au siège du Conseil de l'Europe. Il est entré en vigueur au plan international le 1er février 2005. Il a été signé par la Belgique le 7 mars 2005.

Pour rappel, la Convention pénale du Conseil de l'Europe a été ratifiée par la Belgique le 23 mars 2004. Le Parlement fédéral avait adopté la loi portant assentiment à la Convention le 19 février 2004 (*Moniteur belge* du 10 mai 2004, p. 37435).

Le Protocole additionnel relève des compétences exclusivement fédérales.

2. Commentaires des articles

Le Protocole oblige les États à incriminer la corruption active des arbitres nationaux (article 2), la corruption passive des arbitres nationaux (article 3), la corruption active et passive des arbitres étrangers (article 4), la corruption active et passive des jurés nationaux (article 5), la corruption active et passive des jurés étrangers (article 6).

Article 1er

Cet article précise le sens à donner à certains termes-clés utilisés dans le Protocole, tels que «arbiter», «accord d'arbitrage» et «juré».

Artikel 2

Actieve omkoping van nationale arbiters

De in artikel 2 van het Protocol bedoelde actieve omkoping van nationale arbiters is gedefinieerd als: « wanneer opzettelijk gepleegd, het beloven, aanbieden of geven, rechtstreeks of onrechtstreeks, van elk onverschuldigd voordeel aan een arbiter die zijn of haar taken uitoefent volgens het nationale recht inzake arbitrage van de Partij, voor hemzelf, haarzelf of voor iemand anders, opdat hij of zij een handeling verricht of nalaat te verrichten in de uitoefening van zijn of haar taken ».

Overeenkomstig artikel 1 van het Protocol « wordt het begrip arbiter uitgelegd op grond van het nationale recht van de Staten die Partij zijn bij dit Protocol, maar omvat het in elk geval een persoon die uit hoofde van een arbitrageovereenkomst is verzocht een juridisch bindende uitspraak te doen in een geschil dat door de partijen bij de overeenkomst aan hem of haar is voorgelegd ». Het begrip arbiter en zijn of haar rol zijn omschreven in de artikelen 1676 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek inzake arbitrage. Uit die bepalingen, in het bijzonder uit artikel 1699, blijkt dat de omschrijving van arbiter in het Belgische recht goed beantwoordt aan de criteria van de definitie van arbiter in artikel 1 van het Protocol.

De krachtens artikel 2 van het Protocol als actieve omkoping van nationale arbiters strafbaar gestelde handelingen worden bedoeld in artikel 249, § 1, van het Strafwetboek.

Krachtens artikel 249, § 1, van het Strafwetboek wordt de in artikel 246 van het Strafwetboek bepaalde omkoping gestraft die een arbiter betreft en betrekking heeft op een handeling die behoort tot zijn rechtsprekend ambt.

In artikel 246, § 2, van het Strafwetboek wordt actieve omkoping omschreven als « het rechtstreeks of door tussenpersonen voorstellen aan een persoon die een openbaar ambt uitoefent, van een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook voor zichzelf of voor een derde om een van de in artikel 247 bedoelde gedragingen aan te nemen ».

De in artikel 247 bedoelde gedragingen zijn: het verrichten door de persoon die een openbaar ambt uitoefent, van een rechtmatige maar niet aan betaling onderworpen handeling van zijn ambt, of het verrichten door de persoon die een openbaar ambt uitoefent, van een onrechtmatige handeling naar aanleiding van de uitoefening van zijn ambt of het nalaten van een handeling die tot zijn ambtsplichten behoort, of het plegen door de persoon die een openbaar ambt uitoefent, van een misdaad of een wanbedrijf naar aanleiding van de uitoefening van zijn ambt, of — het gebruik door de persoon die een openbaar ambt

Article 2

Corruption active d'arbitres nationaux

La corruption active de l'arbitre national visé à l'article 2 du Protocole est « l'acte commis intentionnellement, le fait de proposer, d'offrir ou de donner, directement ou indirectement, tout avantage indu à un arbitre exerçant ses fonctions sous l'empire du droit national sur l'arbitrage de cette Partie, pour lui-même ou pour quelqu'un d'autre, afin d'accomplir ou de s'abstenir d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions. »

Selon l'article 1er du Protocole, « l'arbitre doit être considéré par référence au droit national de l'État partie au présent Protocole, mais, en tout état de cause, doit inclure une personne qui, en raison d'un accord d'arbitrage, est appelée à rendre une décision juridiquement contraignante sur un litige qui lui est soumis par les parties à ce même accord ». L'arbitre et son rôle sont définis dans le Code judiciaire, aux articles 1676 et suivants, relatifs à l'arbitrage. Il apparaît de ces dispositions, en particulier l'article 1699, que la définition de l'arbitre en droit belge répond bien aux critères de la définition de l'arbitre selon l'article 1er du Protocole.

Les actes incriminés comme corruption active de l'arbitre national sous l'article 2 du Protocole sont visés à l'article 249, § 1er, du Code pénal.

L'article 249, § 1er, du Code pénal punit la corruption prévue à l'article 246 du Code pénal qui concerne un arbitre et qui a pour objet un acte relevant de sa fonction juridictionnelle.

L'article 246, § 2, du Code pénal définit la corruption active comme « le fait de proposer directement ou par interposition de personnes, à une personne exerçant une fonction publique une offre, une promesse ou un avantage de toute nature, pour elle-même ou pour un tiers, afin qu'elle adopte un des comportements visés à l'article 247. »

Les comportements visés à l'article 247 sont: l'accomplissement par la personne qui exerce une fonction publique d'un acte de sa fonction juste mais non sujet à salaire, ou l'accomplissement par la personne qui exerce une fonction publique d'un acte injuste à l'occasion de l'exercice de sa fonction ou l'abstention de faire un acte qui rentrait dans l'ordre de ses devoirs, ou l'accomplissement par la personne qui exerce une fonction publique d'un crime ou d'un délit à l'occasion de l'exercice de sa fonction, ou — l'usage par la personne qui exerce une fonction publique de l'influence réelle ou supposée dont elle dispose du fait

uitoefent, van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen (beïnvloeding). Onder «rechtmatige handeling» wordt in het Belgische recht verstaan iedere handeling die in overeenstemming is met de verplichtingen van de persoon die het openbaar ambt uitoefent. Het is de handeling die de persoon op dezelfde wijze zou hebben verricht, zelfs zonder dat enig voorstel werd gedaan. De «onrechtmatige handeling» is een handeling die niet in overeenstemming is met de verplichtingen van de ambtenaar, maar die door het voorstel werd beïnvloed, zonder dat zij evenwel noodzakelijkerwijze een strafbaar feit vormt.

Krachtens artikel 249, § 1, van het Strafwetboek wordt actieve omkoping van nationale arbiters overeenkomstig artikel 2 van het Protocol strafbaar gesteld.

Artikel 3

Passieve omkoping van nationale arbiters

De in artikel 3 van het Protocol bedoelde passieve omkoping van nationale arbiters is gedefinieerd als «wanneer opzettelijk gepleegd, het vragen of ontvangen door een arbiter die zijn of haar taken uitoefent volgens het nationale recht inzake arbitrage van de Partij, rechtstreeks of onrechtstreeks, van elk onverschuldigd voordeel, voor hemzelf, haarzelf of voor iemand anders, of het aanvaarden van het aanbod of de belofte daarvan, om een handeling te verrichten of na te laten te verrichten in de uitoefening van zijn of haar taken».

De krachtens artikel 2 van het Protocol als passieve omkoping van nationale arbiters strafbaar gestelde handelingen worden bedoeld in artikel 249, § 1, van het Strafwetboek.

Krachtens artikel 249, § 1, van het Strafwetboek wordt de in artikel 246 van het Strafwetboek bepaalde omkoping gestraft die een arbiter betreft en betrekking heeft op een handeling die behoort tot zijn rechtsprekend ambt.

In artikel 246, § 1, van het Strafwetboek wordt passieve omkoping omschreven als «het feit dat een persoon die een openbaar ambt uitoefent, rechtstreeks of door tussenpersonen, voor zichzelf of voor een derde, een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook vraagt of aanneemt om een van de in artikel 247 bedoelde gedragingen aan te nemen».

Krachtens artikel 249, § 1, van het Strafwetboek wordt passieve omkoping van nationale arbiters overeenkomstig artikel 3 van het Protocol strafbaar gesteld.

de sa fonction, afin d'obtenir un acte d'une autorité ou d'une administration publiques ou l'abstention d'un tel acte (trafic d'influence). Par «acte juste», le droit belge entend tout acte conforme aux obligations de la personne qui exerce la fonction publique. C'est l'acte que la personne aurait accompli de la même manière, même en l'absence de toute proposition. L'«acte injuste» est un acte qui n'est pas conforme aux obligations de l'agent public, mais qui a été influencé par la proposition, sans toutefois qu'il constitue nécessairement une infraction.

L'article 249, § 1er, du Code pénal incrimine la corruption active d'arbitres nationaux conformément à l'article 2 du Protocole.

Article 3

Corruption passive d'arbitres nationaux

La corruption passive de l'arbitre national visé à l'article 3 du Protocole est «l'acte commis intentionnellement, le fait pour un arbitre exerçant ses fonctions sous l'empire du droit national sur l'arbitrage de cette Partie, de solliciter ou de recevoir, directement ou indirectement, tout avantage indu pour lui-même ou quelqu'un d'autre ou d'en accepter l'offre ou la promesse afin qu'il accomplisse ou s'abstienne d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions.»

Les actes incriminés comme corruption passive de l'arbitre national sous l'article 3 du Protocole sont visés à l'article 249, § 1er, du Code pénal.

L'article 249, § 1er, du Code pénal punit la corruption prévue à l'article 246 du Code pénal qui concerne un arbitre et qui a pour objet un acte relevant de sa fonction juridictionnelle.

L'article 246, § 1, du Code pénal définit la corruption passive comme «le fait pour une personne qui exerce une fonction publique de solliciter ou d'accepter, directement ou par interposition de personnes, une offre, une promesse ou un avantage de toute nature, pour elle-même ou pour un tiers, pour adopter un des comportements visés à l'article 247».

L'article 249, § 1er, du Code pénal incrimine la corruption passive d'arbitres nationaux conformément à l'article 3 du Protocole.

Artikel 4

Omkoping van buitenlandse arbiters

Artikel 4 van het Protocol beoogt de actieve en passieve omkoping van buitenlandse arbiters. Er wordt gerefereerd aan de in de artikelen 2 en 3 van het Protocol bedoelde gedragingen.

De omkoping van buitenlandse arbiters wordt strafbaar gesteld op grond van artikel 250 van het Strafwetboek waarin is bepaald dat de artikelen 246 tot 249 van het Strafwetboek tevens van toepassing zijn op de strafbare feiten waarbij personen die in een vreemde Staat een openbaar ambt uitoefenen zijn betrokken.

Krachtens artikel 250 van het Strafwetboek wordt bijgevolg actieve en passieve omkoping van buitenlandse arbiters overeenkomstig artikel 4 van het Protocol strafbaar gesteld.

Artikel 5

Omkoping van nationale juryleden

Artikel 5 van het Protocol beoogt de actieve en passieve omkoping van nationale juryleden. Er wordt gerefereerd aan de in de artikelen 2 en 3 van het Protocol bedoelde handelingen.

Overeenkomstig artikel 1 van het Protocol « wordt het begrip jurylid uitgelegd op grond van het nationale recht van de Staten die Partij zijn bij dit Protocol, maar omvat het in elk geval leken die optreden als leden van een college dat belast is met het doen van een uitspraak over de schuld van een verdachte in het kader van een strafproces ». Het begrip jurylid en zijn rol worden tevens omschreven in de artikelen 114 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, inzake de jury, en in Titel II van het Wetboek van strafvordering, betreffende de zaken die aan de jury moeten worden onderworpen. Uit die bepalingen, in het bijzonder uit de artikelen 338 en volgende van het Wetboek van strafvordering, blijkt dat de omschrijving van jurylid in het Belgische recht goed beantwoordt aan de criteria van de omschrijving van jurylid in artikel 1 van het Protocol.

De krachtens artikel 4 van het Protocol als actieve en passieve omkoping van nationale juryleden strafbaar gestelde handelingen worden bedoeld in artikel 249, § 2, van het Strafwetboek.

Krachtens artikel 249, § 2, van het Strafwetboek wordt de in artikel 246 van het Strafwetboek bepaalde omkoping gestraft die een gezworene betreft en betrekking heeft op een handeling die behoort tot zijn rechtsprekend ambt. Wij hebben de krachtens artikel 246 van het Strafwetboek strafbaar gestelde

Article 4

Corruption d'arbitres étrangers

L'article 4 du Protocole vise la corruption active et passive des arbitres étrangers. Il se réfère aux actes mentionnés aux articles 2 et 3 du Protocole.

La corruption des arbitres étrangers est incriminée via l'article 250 du Code pénal qui prévoit que les articles 246 à 249 du Code pénal s'appliquent aussi aux infractions impliquant des personnes qui exercent une fonction publique dans un État étranger.

L'article 250 du Code pénal incrimine donc la corruption active et passive d'arbitres étrangers conformément à l'article 4 du Protocole.

Article 5

Corruption de jurés nationaux

L'article 5 du Protocole vise la corruption active et passive des jurés nationaux. Il se réfère aux actes mentionnés aux articles 2 et 3 du Protocole.

Selon l'article 1er du Protocole, « le juré doit être considéré par référence au droit national de l'État partie au présent Protocole, mais en tout état de cause, doit inclure une personne agissant en tant que membre non professionnel d'un organe collégial chargé de se prononcer dans le cadre d'un procès pénal sur la culpabilité d'un accusé ». Le juré et son rôle sont également définis dans le Code judiciaire, aux articles 114 et suivants, relatifs au jury, et au Titre II du Code d'instruction criminelle, relatif aux affaires qui doivent être soumises au jury. Il apparaît de ces dispositions, en particulier des articles 338 et suivants du Code d'instruction criminelle, que la définition du juré en droit belge répond bien aux critères de la définition du juré selon l'article 1er du Protocole.

Les actes incriminés comme corruption active et passive des jurés nationaux sous l'article 4 du Protocole sont visés à l'article 249, § 2, du Code pénal.

L'article 249, § 2, du Code pénal punit la corruption prévue à l'article 246 du Code pénal qui concerne un juré et qui a pour objet un acte relevant de sa fonction juridictionnelle. Nous avons déjà examiné les comportements incriminés sous l'article 246 du Code pénal. Ils correspondent à ceux visés aux articles 2 et 3

gedragingen reeds onderzocht. Zij beantwoorden aan de in de artikelen 2 en 3 van het Protocol bedoelde gedragingen. Krachtens artikel 249, § 2, van het Strafwetboek worden de actieve en passieve omkoping van nationale juryleden overeenkomstig artikel 5 van het Protocol strafbaar gesteld.

Artikel 6

Omkoping van buitenlandse juryleden

Artikel 6 van het Protocol beoogt de actieve en passieve omkoping van buitenlandse juryleden. Er wordt gerefereerd aan de in de artikelen 2 en 3 van het Protocol bedoelde gedragingen.

De omkoping van buitenlandse juryleden wordt strafbaar gesteld op grond van artikel 250 van het Strafwetboek waarin is bepaald dat de artikelen 246 tot 249 van het Strafwetboek tevens van toepassing zijn op de strafbare feiten waarbij personen die in een vreemde Staat een openbaar ambt uitoefenen zijn betrokken.

Krachtens artikel 250 van het Strafwetboek wordt bijgevolg actieve en passieve omkoping van buitenlandse juryleden overeenkomstig artikel 6 van het Protocol strafbaar gesteld.

Artikel 7

Toezicht op de tenuitvoerlegging

In dit artikel is bepaald dat de voortgangscontrole op de tenuitvoerlegging van het verdrag geschiedt door de GRECO.

Artikelen 8 tot 14

Slotbepalingen

De in het verdrag opgenomen slotbepalingen stemmen overeen met de traditionele bepalingen terzake (ondertekening, bekrachtiging, toetreding, opzegging, enzovoort).

Het Verdrag is op internationaal vlak in werking getreden op 1 februari 2005.

België heeft het Protocol ondertekend op 7 maart 2005 en moet het bekrachtigen teneinde partij erbij te worden.

Het Protocol treedt ten aanzien van ons land in werking de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van drie maanden na de neerlegging van de Belgische akte van bekrachtiging.

du Protocole. L'article 249, § 2, du Code pénal incrimine la corruption active et passive des jurés nationaux conformément à l'article 5 du Protocole.

Article 6

Corruption de jurés étrangers

L'article 6 du Protocole vise la corruption active et passive des jurés étrangers. Il se réfère aux actes mentionnés aux articles 2 et 3 du Protocole.

La corruption des jurés étrangers est incriminée via l'article 250 du Code pénal qui prévoit que les articles 246 à 249 du Code pénal s'appliquent aussi aux infractions impliquant des personnes qui exercent une fonction publique dans un État étranger.

L'article 250 du Code pénal incrimine donc la corruption active et passive des jurés étrangers conformément à l'article 6 du Protocole.

Article 7

Suivi de la mise en œuvre

Cet article prévoit que le suivi de la mise en œuvre du traité est assurée par le GRECO.

Article 8 à 14

Clauses finales

Les clauses finales reprises dans le traité correspondent aux dispositions classiques en la matière (signature, ratification, adhésion, dénonciation, etc.).

Le Protocole est entré en vigueur sur le plan international le 1er février 2005.

La Belgique ayant signé le Protocole le 7 mars 2005, elle doit procéder à sa ratification pour y devenir Partie.

Le Protocole entrera en vigueur pour notre pays le premier jour du mois suivant une période de trois mois débutant à la date du dépôt de l'instrument de ratification belge.

Dit zijn, dames en heren, de toelichtingen bij dit ontwerp van wet.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Karel DE GUCHT.

De minister van Justitie,

Jo VANDEURZEN.

Telles sont, Mesdames et Messieurs, les considérations qu'appelait le présent projet de loi.

Le ministre des Affaires étrangères,

Karel DE GUCHT.

Le ministre de la Justice,

Jo VANDEURZEN.

WETSONTWERP

ALBERT II,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze minister van Buitenlandse Zaken en van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze minister van Buitenlandse Zaken en Onze minister van Justitie zijn ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Senaat in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003, zal volkomen gevolg hebben.

Gegeven te Brussel, 18 juni 2008.

ALBERT

Van Koningswege :

De minister van Buitenlandse Zaken,

Karel DE GUCHT.

De minister van Justitie,

Jo VANDEURZEN.

PROJET DE LOI

ALBERT II,

Roi des Belges,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre ministre des Affaires étrangères et de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre ministre des Affaires étrangères et Notre ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives et de déposer au Sénat le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption, fait à Strasbourg le 15 mai 2003, sortira son plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 18 juin 2008.

ALBERT

Par le Roi :

Le ministre des Affaires étrangères,

Karel DE GUCHT.

Le ministre de la Justice,

Jo VANDEURZEN.

VERTALING PROTOCOL

Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie

De lidstaten van de Raad van Europa en de andere Staten die dit Verdrag hebben ondertekend,

Overwegende dat het wenselijk is het Verdrag inzake de Strafrechtelijke Bestrijding van Corruptie (ETS nr. 173, hierna te noemen «het Verdrag») aan te vullen teneinde corruptie te voorkomen en te bestrijden;

Tevens overwegende dat dit Protocol een bredere uitvoering mogelijk maakt van het Actieprogramma tegen Corruptie uit 1996.

Zijn het volgende overeengekomen :

Hoofdstuk I

Begripsomschrijvingen

Artikel 1

Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Protocol :

1. wordt het begrip «arbitrer» uitgelegd op grond van het nationale recht van de Staten die Partij zijn bij dit Protocol, maar omvat het in elk geval een persoon die uit hoofde van een arbitrageovereenkomst is verzocht een juridisch bindende uitspraak te doen in een geschil dat door de partijen bij de overeenkomst aan hem of haar is voorgelegd;

2. wordt onder «arbitrageovereenkomst» verstaan elke door het nationale recht erkende overeenkomst waarbij de partijen overeenkomen een geschil ter beslechting aan een arbitrer voor te leggen;

3. wordt het begrip «jurylid» uitgelegd op grond van het nationale recht van de Staten die Partij zijn bij dit Protocol, maar omvat het in elk geval leden die optreden als leden van een college dat belast is met het doen van een uitspraak over de schuld van een verdachte in het kader van een strafproces;

4. mag de Staat die vervolging instelt in het geval van een procedure waarbij een buitenlandse arbitrer of een buitenlands jurylid betrokken is, de omschrijving van arbitrer of jurylid alleen toepassen voor zover deze omschrijving verenigbaar is met zijn nationale recht.

Hoofdstuk II

Maatregelen te nemen op nationaal niveau

Artikel 2

Actieve omkoping van nationale arbiters

Iedere Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig blijken te zijn om overeenkomstig haar nationale recht als strafbaar feit aan te merken, wanneer opzettelijk gepleegd, het

PROTOCOLE

Protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption

Les États membres du Conseil de l'Europe et les autres États signataires du présent Protocole,

Considérant qu'il est opportun de compléter la Convention pénale sur la corruption (STE n° 173, dénommée ci-après «la Convention») afin de prévenir et de lutter contre la corruption;

Considérant également que le présent Protocole permettra une mise en œuvre plus large du Programme d'action contre la corruption de 1996,

Sont convenus de ce qui suit :

Chapitre I

Terminologie

Article 1er

Terminologie

Aux fins du présent Protocole :

1. Le terme «*arbitre*» doit être considéré par référence au droit national de l'État partie au présent Protocole, mais, en tout état de cause, doit inclure une personne qui, en raison d'un accord d'arbitrage, est appelée à rendre une décision juridiquement contraignante sur un litige qui lui est soumis par les parties à ce même accord.

2. Le terme «*accord d'arbitrage*» désigne un accord reconnu par le droit national et par lequel les parties conviennent de soumettre un litige à un arbitre pour décision.

3. Le terme «*juré*» doit être considéré par référence au droit national de l'État partie au présent Protocole, mais en tout état de cause, doit inclure une personne agissant en tant que membre non professionnel d'un organe collégial chargé de se prononcer dans le cadre d'un procès pénal sur la culpabilité d'un accusé.

4. Dans le cas de poursuites impliquant un arbitre ou un juré étranger, l'État qui poursuit ne peut appliquer la définition d'arbitre ou de juré que dans la mesure où cette définition est compatible avec son droit national.

Chapitre II

Mesures à prendre au niveau national

Article 2

Corruption active d'arbitres nationaux

Chaque Partie adopte les mesures législatives et autres qui se révèlent nécessaires pour ériger en infraction pénale, conformément à son droit interne, lorsque l'acte a été commis intentionnel-

beloven, aanbieden of geven, rechtstreeks of onrechtstreeks, van elk onverschuldigd voordeel aan een arbiter die zijn of haar taken uitoefent volgens het nationale recht inzake arbitrage van de Partij, voor hemzelf, haarzelf of voor iemand anders, opdat hij of zij een handeling verricht of nalaat te verrichten in de uitoefening van zijn of haar taken.

Artikel 3

Passieve omkoping van nationale arbiters

Iedere Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig blijken te zijn om overeenkomstig haar nationale recht als strafbaar feit aan te merken, wanneer opzettelijk gepleegd, het vragen of ontvangen door een arbiter die zijn of haar taken uitoefent volgens het nationale recht inzake arbitrage van de Partij, rechtstreeks of onrechtstreeks, van elk onverschuldigd voordeel, voor hemzelf, haarzelf of voor iemand anders, of het aanvaarden van het aanbod of de belofte daarvan, om een handeling te verrichten of na te laten te verrichten in de uitoefening van zijn of haar taken.

Artikel 4

Omkoping van buitenlandse arbiters

Iedere Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig blijken te zijn om overeenkomstig haar nationale recht als strafbaar feit aan te merken de gedragingen, bedoeld in de artikelen 2 en 3, wanneer daarbij een arbiter betrokken is die zijn of haar taken uitoefent volgens het nationale recht inzake arbitrage van enige andere staat.

Artikel 5

Omkoping van nationale juryleden

Iedere Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig blijken te zijn om overeenkomstig haar nationale recht als strafbaar feit aan te merken de gedragingen, bedoeld in de artikelen 2 en 3, wanneer daarbij een persoon betrokken is die binnen haar rechtstelsel optreedt als jurylid.

Artikel 6

Omkoping van buitenlandse juryleden

Iedere Partij neemt de wetgevende en andere maatregelen die nodig blijken te zijn om overeenkomstig haar nationale recht als strafbaar feit aan te merken de gedragingen, bedoeld in de artikelen 2 en 3, wanneer daarbij een persoon betrokken is die binnen het rechtstelsel van enige andere staat optreedt als jurylid.

Hoofdstuk III

Toezicht op de tenuitvoerlegging en slotbepalingen

Artikel 7

Toezicht op de tenuitvoerlegging

De Groep van Staten tegen Corruptie (GRECO) draagt zorg voor het toezicht op de tenuitvoerlegging van dit Protocol door de Partijen.

lement, le fait de proposer, d'offrir ou de donner, directement ou indirectement, tout avantage indu à un arbitre exerçant ses fonctions sous l'empire du droit national sur l'arbitrage de cette Partie, pour lui-même ou pour quelqu'un d'autre, afin d'accomplir ou de s'abstenir d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions.

Article 3

Corruption passive d'arbitres nationaux

Chaque Partie adopte les mesures législatives et autres qui se révèlent nécessaires pour ériger en infraction pénale, conformément à son droit interne, lorsque l'acte a été commis intentionnellement, le fait pour un arbitre exerçant ses fonctions sous l'empire du droit national sur l'arbitrage de cette Partie, de solliciter ou de recevoir, directement ou indirectement, tout avantage indu pour lui-même ou quelqu'un d'autre ou d'en accepter l'offre ou la promesse afin qu'il accomplisse ou s'abstienne d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions.

Article 4

Corruption d'arbitres étrangers

Chaque Partie adopte les mesures législatives et autres qui se révèlent nécessaires pour ériger en infraction pénale, conformément à son droit interne, les actes mentionnés aux articles 2 et 3 du présent Protocole, lorsqu'ils impliquent un arbitre exerçant ses fonctions sous l'empire du droit national sur l'arbitrage de tout autre État.

Article 5

Corruption de jurés nationaux

Chaque Partie adopte les mesures législatives et autres qui se révèlent nécessaires pour ériger en infraction pénale, conformément à son droit interne, les actes mentionnés aux articles 2 et 3 du présent Protocole, lorsqu'ils impliquent toute personne exerçant les fonctions de juré au sein de son système judiciaire.

Article 6

Corruption de jurés étrangers

Chaque Partie adopte les mesures législatives et autres qui se révèlent nécessaires pour ériger en infraction pénale, conformément à son droit interne, les actes mentionnés aux articles 2 et 3 du présent Protocole, lorsqu'ils impliquent toute personne exerçant les fonctions de juré au sein du système judiciaire de tout autre État.

Chapitre III

Suivi de la mise en œuvre et dispositions finales

Article 7

Suivi de la mise en œuvre

Le Groupe d'États contre la corruption (GRECO) assure le suivi de la mise en œuvre du présent Protocole par les Parties.

Artikel 8

Verhouding tot het Verdrag

1. De Staten die Partij zijn beschouwen de bepalingen van de artikelen 2 tot en met 6 van dit Protocol als aanvullende artikelen bij het Verdrag.

2. De bepalingen van het Verdrag zijn van toepassing voorzover deze verenigbaar zijn met de bepalingen van dit Protocol.

Artikel 9

Verklaringen en voorbehouden

1. Indien een Partij een verklaring heeft afgelegd in overeenstemming met artikel 36 van het Verdrag, kan zij een soortgelijke verklaring afleggen ten aanzien van de artikelen 4 en 6 van dit Protocol op het tijdstip van ondertekening of bij de neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

2. Indien een Partij een voorbehoud heeft gemaakt in overeenstemming met artikel 37, eerste lid, van het Verdrag waarin de toepassing van de delicten van passieve omkoping zoals omschreven in artikel 5 van het Verdrag wordt beperkt, kan zij ten aanzien van de artikelen 4 en 6 van dit Protocol een soortgelijk voorbehoud maken op het tijdstip van ondertekening of bij de neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding. Elk ander door een Partij gemaakt voorbehoud, in overeenstemming met artikel 37 van het Verdrag, is eveneens op dit Protocol van toepassing, tenzij die Partij anderszins verklaart op het tijdstip van ondertekening of bij de neerlegging van haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

3. Andere voorbehouden kunnen niet worden gemaakt.

Artikel 10

Ondertekening en inwerkingtreding

1. Dit Protocol staat open voor ondertekening door de Staten die het Verdrag hebben ondertekend. Deze Staten kunnen hun instemming te worden gebonden tot uitdrukking brengen door:

a. ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring; of

b. ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring.

2. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden neergelegd bij de Secretaris-generaal van de Raad van Europa.

3. Dit Protocol treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum waarop vijf Staten in overeenstemming met de bepalingen van het eerste en tweede lid hun instemming door het Protocol te worden gebonden tot uitdrukking hebben gebracht, en pas nadat het Verdrag zelf in werking is getreden.

4. Ten aanzien van iedere ondertekenende Staat die later zijn instemming door dit Protocol te worden gebonden tot uitdrukking brengt, treedt het Protocol in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie

Article 8

Relations avec la Convention

1. Les États parties considèrent les dispositions des articles 2 à 6 du présent Protocole comme des articles additionnels à la Convention.

2. Les dispositions de la Convention sont applicables dans la mesure où elles sont compatibles avec les dispositions du présent Protocole.

Article 9

Déclarations et réserves

1. Si une Partie a fait une déclaration sur la base de l'article 36 de la Convention, elle peut faire une déclaration similaire concernant les articles 4 et 6 du présent Protocole au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

2. Si une Partie a fait une réserve sur la base de l'article 37, paragraphe 1, de la Convention limitant l'application des infractions de corruption passive visées à l'article 5 de la Convention, elle peut faire une réserve similaire concernant les articles 4 et 6 du présent Protocole, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion. Toute autre réserve faite par une Partie sur la base de l'article 37 de la Convention s'applique également au présent Protocole, à moins que cette Partie n'exprime l'intention contraire au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

3. Aucune autre réserve n'est admise.

Article 10

Signature et entrée en vigueur

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des États qui ont signé la Convention. Ces États peuvent exprimer leur consentement à être liés par:

a) signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation; ou

b) signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

3. Le présent Protocole entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle cinq États auront exprimé leur consentement à être liés par le Protocole, conformément aux dispositions des paragraphes 1 et 2 ci-dessus, et seulement après que la Convention elle-même soit entrée en vigueur.

4. Pour tout État signataire qui exprimera ultérieurement son consentement à être lié par le Protocole, celui-ci entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de l'expression de son consentement à être lié

maanden na de datum waarop deze zijn instemming tot uitdrukking heeft gebracht door het Protocol te worden gebonden in overeenstemming met de bepalingen van het eerste en tweede lid.

5. Een ondertekenende Staat mag dit Protocol pas bekrachtigen, aanvaarden of goedkeuren wanneer hij gelijktijdig zijn instemming door het Verdrag te worden gebonden tot uitdrukking brengt, of dit reeds tot uitdrukking heeft gebracht.

Artikel 11

Toetreding tot het Protocol

1. Een Staat of de Europese Gemeenschap die is toegetreden tot het Verdrag mag tot dit Protocol toetreden na de inwerkingtreding ervan.

2. Ten aanzien van iedere Staat of de Europese Gemeenschap die toetreedt tot het Protocol, treedt het in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van neerlegging van de akte van toetreding bij de Secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Artikel 12

Territoriale toepasselijkheid

1. Iedere Staat of de Europese Gemeenschap kan, op het tijdstip van de ondertekening of bij de neerlegging van zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, het grondgebied of de grondgebieden waarop dit Protocol van toepassing is nader aanduiden.

2. Iedere Partij kan op een later tijdstip door middel van een verklaring gericht aan de Secretaris-generaal van de Raad van Europa de toepassing van dit Protocol uitbreiden tot elk ander grondgebied dat in de verklaring wordt genoemd en voor de internationale betrekkingen van welk grondgebied hij verantwoordelijk is of namens welk grondgebied hij bevoegd is verbintenissen aan te gaan. Ten aanzien van een dergelijk grondgebied treedt dit Protocol in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van die verklaring door de Secretaris-generaal.

3. Iedere krachtens de twee vorige leden gedane verklaring kan, met betrekking tot elk in die verklaring nader aangeduid grondgebied, worden ingetrokken door middel van een aan de Secretaris-generaal van de Raad van Europa gerichte kennisgeving. Deze intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-generaal.

Artikel 13

Opzegging

1. Iedere Partij kan dit Protocol te allen tijde opzeggen door middel van een kennisgeving gericht aan de Secretaris-generaal van de Raad van Europa.

2. Deze opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een tijdvak van drie maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Secretaris-generaal.

par le Protocole, conformément aux dispositions des paragraphes 1 et 2 ci-dessus.

5. Un État signataire ne pourra ratifier, accepter ou approuver le présent Protocole sans avoir simultanément ou préalablement exprimé son consentement à être lié par la Convention.

Article 11

Adhésion au Protocole

1. Tout État ou la Communauté européenne qui a adhéré à la Convention pourra adhérer au présent Protocole après que celui-ci soit entré en vigueur.

2. Pour tout État ou la Communauté européenne adhérent au présent Protocole, celui-ci entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de dépôt d'un instrument d'adhésion près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 12

Application territoriale

1. Tout État ou la Communauté européenne peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera le présent Protocole.

2. Toute Partie peut, à tout autre moment par la suite, étendre l'application du présent Protocole, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, à tout autre territoire désigné dans la déclaration et dont il assure les relations internationales ou pour lequel il est habilité à stipuler. Le Protocole entrera en vigueur à l'égard de ce territoire le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de ladite déclaration par le Secrétaire Général.

3. Toute déclaration faite en vertu des deux paragraphes précédents pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Le retrait prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de ladite notification par le Secrétaire Général.

Article 13

Dénonciation

1. Toute Partie peut, à tout moment, dénoncer le présent Protocole en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La dénonciation prendra effet le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de réception de ladite notification par le Secrétaire Général.

3. Opzegging van het Verdrag heeft automatisch opzegging van dit Protocol ten gevolge.

Artikel 14

Kennisgeving

De Secretaris-generaal van de Raad van Europa stelt de lidstaten van de Raad van Europa en iedere Staat, of de Europese Gemeenschap, die tot dit Protocol is toetreden, in kennis van :

- a. iedere ondertekening van dit Protocol;
- b. de neerlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
- c. iedere datum van inwerkingtreding van dit Protocol in overeenstemming met de artikelen 10, 11 en 12;
- d. iedere verklaring of ieder voorbehoud ingevolge de artikelen 9 en 12;
- e. iedere andere handeling, kennisgeving of mededeling met betrekking tot dit Protocol.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN te Straatsburg, op 15 mei 2003, in de Engelse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar dat zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa zal voor eensluidend gewaarmerkte afschriften doen toekomen aan iedere ondertekenende en toetredende Partij.

3. La dénonciation de la Convention entraînera automatiquement la dénonciation du présent Protocole.

Article 14

Notification

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux États membres du Conseil de l'Europe et à tout État, ou à la Communauté européenne, ayant adhéré au présent Protocole :

- a) toute signature de ce Protocole;
- b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;
- c) toute date d'entrée en vigueur du présent Protocole conformément à ses articles 10, 11 et 12;
- d) toute déclaration ou réserve formulée en vertu des articles 9 et 12;
- e) tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent Protocole.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 15 mai 2003, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacune des Parties signataires et adhérentes.

**VOORONTWERP VAN WET
VOOR ADVIES VOORGELEGD
AAN DE RAAD VAN STATE**

Voorontwerp van wet houdende instemming met het Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Aanvullend Protocol bij het Verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003, zal volkomen gevolg hebben.

**AVANT-PROJET DE LOI
SOUMIS À L'AVIS
DU CONSEIL D'ÉTAT**

Avant-projet de loi portant assentiment au Protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption, fait à Strasbourg le 15 mai 2003

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption, fait à Strasbourg le 15 mai 2003, sortira son plein et entier effet.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
44.572/2
VAN 11 JUNI 2008

De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 16 mei 2008 door de minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet «houdende instemming met het aanvullend protocol bij het verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie, gedaan te Straatsburg op 15 mei 2003», heeft het volgende advies gegeven :

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten, haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Op die drie punten behoeft over het voorontwerp geen enkele opmerking te worden gemaakt.

De kamer was samengesteld uit

De heer Y. Kreins, kamervoorzitter,

De heer P. Vandernoot en mevrouw M. Baguet, staatsraden,

De heer H. Bosly en mevrouw A. Weyembergh, assessoren van de afdeling wetgeving,

Mevrouw A.-C. Van Geersdaele, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de heer A. Lefebvre, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer P. Vandernoot.

De griffier,

A.-C. VAN GEERSDAELE.

De voorzitter,

Y. KREINS.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
44.572/2
DU 11 JUIN 2008

Le Conseil d'État, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre des Affaires étrangères, le 16 mai 2008, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi «portant assentiment au protocole additionnel à la Convention pénale sur la corruption, fait à Strasbourg le 15 mai 2003», a donné l'avis suivant :

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique de l'avant-projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, l'avant-projet n'appelle aucune observation.

La chambre était composée de

M. Y. Kreins, président de chambre,

M. P. Vandernoot et Mme M. Baguet, conseillers d'État,

M. H. Bosly et Mme A. Weyembergh, assesseurs de la section de législation,

Mme A.-C. Van Geersdaele, greffier.

Le rapport a été présenté par M. A. Lefebvre, premier auditeur.

Le greffier,

A.-C. VAN GEERSDAELE.

Le président,

Y. KREINS